

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	4Cdo/219/2016
Identifikačné číslo spisu:	1215893045
Dátum vydania rozhodnutia:	25.10.2017
Meno a priezvisko:	JUDr. Alena Svetlovská
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2017:1215893045.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobkyne RAVAK SLOVAKIA spol. s r.o., so sídlom v Bratislave, Einsteinova 11, IČO: 35 707 356, zastúpenej MAPLE & FISH s.r.o., so sídlom v Bratislave, Dunajská 15/A, proti žalovanému IURO, z.z.p.o., so sídlom v Bratislave, Miletičova 7, IČO: 45 744 726, ako zriaďovateľovi Stáleho rozhodcovského súdu pri IURO, z.z.p.o., so sídlom v Bratislave, Miletičova 7, zastúpenému JUDr. Zsoltom Hodosim, advokátom, so sídlom v Dunajskej Strede, Veľkoblahovská 6750, o námietke nedostatku právomoci rozhodcovského súdu, vedenom na Okresnom súde Bratislava V pod sp.zn. 21 Cr 1/2015, o dovolaní žalobkyne proti uzneseniu Krajského súdu v Bratislave z 28. decembra 2015 sp.zn. 3 CoR 1/2015, takto

rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky uznesenie Krajského súdu v Bratislave z 28. decembra 2015 sp.zn. 3 CoR 1/2015 a uznesenie Okresného súdu Bratislava V z 13. augusta 2015 č.k. 21 Cr 1/2015-63 z r u š u j e a vec vracia Okresnému súdu Bratislava V na ďalšie konanie.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Bratislava V (ďalej len „súd prvej inštancie“ alebo „okresný súd“) uznesením z 13. augusta 2015 č.k. 21 Cr 1/2015-63 konanie zastavil. Žiadnemu z účastníkov nepriznal právo na náhradu trov konania a zároveň vrátil žalobkyni súdny poplatok za žalobu vo výške 324,80 eur. Mal za to, že žalovaný označený žalobkyňou v žalobe nie je zapísaný v obchodnom registri alebo v inom zákonom určenom registri, a teda nemá spôsobilosť mať práva a povinnosti, ani spôsobilosť byť účastníkom konania podľa § 19 O.s.p. Vzhľadom na to, že ide o taký nedostatok podmienky konania, ktorý nie je možné odstrániť, súd prvej inštancie za použitia § 104 ods. 1 O.s.p. konanie zastavil. O trovách konania rozhodol podľa § 146 ods. 1 písm. c/ O.s.p.

2. Krajský súd v Bratislave (ďalej len „odvolací súd“) na odvolanie žalobkyne uznesením z 28. decembra 2015 sp.zn. 3 CoR 1/2015 uznesenie súdu prvej inštancie ako vecne správne potvrdil podľa § 219 ods. 1 O.s.p. a žalovanému náhradu trov odvolacieho konania nepriznal. Uviedol, že žalobkyňa za účastníka konania označila subjekt, ktorý nie je v zmysle § 19 O.s.p. spôsobilý byť účastníkom konania. Spôsobilosť toho, kto je označený za účastníka konania a ním skutočne môže byť, je jednou zo základných podmienok konania, a preto sú splnené zákonné podmienky pre zastavenie konania v zmysle

§ 104 ods. 1 O.s.p. Odvolací súd sa stotožnil so závermi súdu prvej inštancie s tým, že v danom prípade ide o neodstrániteľný nedostatok podmienky konania, ktorý nemožno odstrániť opravou v zmysle § 43 O.s.p., nakoľko sa nejedná o neúplné, nesprávne označenie inak nepochybného účastníka a ani postupom podľa § 92 ods. 4 O.s.p. zámenou, pretože zameniť možno len subjekt, ktorý je spôsobilý byť účastníkom konania.

3. Proti tomuto uzneseniu odvolacieho súdu podala dovolanie žalobkyňa z dôvodu, že postupom súdov nižších inštancií jej bola odňatá možnosť pred súdom konať (§ 237 ods. 1 písm. f/ O.s.p.). Trvala na tom, že z jej strany došlo len k chybe v písaní, ktorú je možné odstrániť postupom podľa § 43 O.s.p. Žalobkyňa sama uvedený nedostatok odstránila podaním z 27. augusta 2015 a zároveň navrhla vstup vedľajšieho účastníka do konania. Súd prvej inštancie tento návrh neakceptoval a o vstupe vedľajšieho účastníka do konania ani nerozhodol. Žalobkyňa sa nestotožnila s tvrdením súdov, že išlo o neodstrániteľnú prekážku v konaní, nakoľko mala záujem podať žalobu voči zriaďovateľovi Rozhodcovského súdu, t.j. voči IURO, z.z.p.o., so sídlom v Bratislave, Miletičova 7. Súd prvej inštancie neskúmal túto skutočnosť a bez ďalšieho zastavil konanie s odvolaním sa na § 104 ods. 1 O.s.p. a odvolací súd jeho závery potvrdil. Navrhla rozhodnutia súdov nižších inštancií zrušiť a vec vrátiť okresnému súdu na ďalšie konanie.

4. Žalovaný navrhol, aby pre absenciu dovolacieho dôvodu a absenciu vady konania dovolací súd dovolanie zamietol.

5. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej aj „najvyšší súd“, „dovolací súd“) ako súd dovolací (§ 35 zákona č. 160/2015 Z.z. Civilný sporový poriadok, ďalej len „C.s.p.“), po zistení, že dovolanie podala včas strana sporu, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 424 C.s.p.), zastúpená v súlade s § 429 ods. 1 C.s.p., bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 443 C.s.p.) dospel k záveru, že dovolanie žalobkyne je dôvodné.

6. Vzhľadom k tomu, že dovolanie bolo podané pred 1. júlom 2016, za účinnosti zákona č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „O.s.p.“), dovolací súd postupoval v zmysle § 470 ods. 2 C.s.p. (na základe ktorého právne účinky úkonov, ktoré nastali v konaní pred dňom nadobudnutia účinnosti tohto zákona, zostávajú zachované) a procesnú prípustnosť dovolania posudzoval v zmysle § 236, § 237 a § 239 O.s.p.

7. Dovolaním možno napadnúť právoplatné rozhodnutia odvolacieho súdu, pokiaľ to zákon pripúšťa (§ 236 ods. 1 O.s.p.).

8. V prejednávanej veci je dovolaním napadnuté uznesenie odvolacieho súdu. Uznesenia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú uvedené v § 239 ods. 1, 2 O.s.p. Dovolanie žalobkyne nesmeruje proti uzneseniu, ktoré je uvedené v týchto ustanoveniach, prípustnosť jej dovolania preto z § 239 ods. 1 a 2 O.s.p. nevyplýva.

9. S prihliadnutím na ustanovenie § 242 ods. 1 veta druhá O.s.p., ukladajúce dovolaciemu súdu povinnosť prihliadnuť vždy na prípadnú procesnú vadu uvedenú v § 237 O.s.p. (či už to účastník namieta alebo nie) neobmedzil sa najvyšší súd len na skúmanie prípustnosti dovolania smerujúceho proti uzneseniu podľa § 239 O.s.p., ale sa zaoberal aj otázkou, či dovolanie je prípustné podľa § 237 ods. 1 O.s.p.

10. So zreteľom na žalobkyňou tvrdený dôvod prípustnosti dovolania sa dovolací súd osobitne zamerlal na otázku opodstatnenosti tvrdenia, že v prejednávanej veci jej súdom bola odňatá možnosť pred ním konať (§ 237 ods. 1 písm. f/ O.s.p.).

11. Pod odňatím možnosti pred súdom konať treba rozumieť taký závadný procesný postup súdu, ktorým sa účastníkovi znemožní realizácia jeho procesných práv, priznaných mu v občianskom súdnom konaní za účelom ochrany jeho práv a právom chránených záujmov. Za vadný postup súdu, ktorým

možno účastníkovi odňať možnosť pred súdom konať sa považuje aj zastavenie konania, hoci pre také rozhodnutie neboli splnené podmienky, pretože sa takým rozhodnutím bráni účastníkovi konania v realizácii procesného práva na súde domáhať sa ochrany práva, ktoré bolo ohrozené alebo porušené. O takýto prípad v danej veci ide.

12. Podľa § 103 O.s.p. kedykoľvek za konania prihlíada súd na to, či sú splnené podmienky za ktorých môže konať vo veci (podmienky konania).

13. Podľa § 104 ods. 2 O.s.p. ak ide o nedostatok podmienky konania, ktorý možno odstrániť, súd urobí pre to vhodné opatrenia; pritom spravidla môže pokračovať v konaní, ale nesmie vydať rozhodnutie, ktorým sa konanie končí a ak sa nepodari nedostatok podmienky konania odstrániť, konanie zastaví.

14. Podľa § 43 ods. 1 O.s.p. sudca alebo poverený zamestnanec súdu uznesením vyzve účastníka, aby nesprávne neúplné alebo nezrozumiteľné podanie doplnil alebo opravil v lehote, ktorú určí, ktorá nemôže byť kratšia ako desať dní a v uznesení uvedie, ako treba opravu alebo doplnenie vykonať; podľa odseku 2 vety prvej tohto ustanovenia ak účastník v lehote podľa odseku 1 podanie neopraví alebo nedoplní a pre uvedený nedostatok nemožno pokračovať, súd odmietne podanie, ktoré by mohlo byť podľa svojho obsahu návrhom na začatie konania.

15. V zmysle citovaného § 103 O.s.p. medzi základné podmienky konania treba zaradiť procesnú spôsobilosť účastníka konania. V prípade jej nedostatku má súd povinnosť vyvodiť procesné dôsledky, ktoré mu zákon ukladá. Spôsobilosť byť účastníkom konania má ten, kto má spôsobilosť mať práva a povinnosti; inak len ten, komu ju zákon priznáva (§ 19 O.s.p.). Spôsobilosť byť účastníkom konania znamená spôsobilosť subjektu mať procesné práva a povinnosti. Ide o procesnú subjektivitu. Táto procesnoprávna subjektivita splyva so subjektivitou hmotnoprávnou. Spôsobilosť byť účastníkom zodpovedá spôsobilosti mať práva a povinnosti v zmysle § 7 a nasl. Občianskeho zákonníka a § 18 a nasl. Občianskeho zákonníka. V sporovom konaní zákon za účastníkov konania označoval žalobcu a žalovaného (§ 90 O.s.p.); žalobcom je ten, kto podal žalobu a žalovaným ten, koho žalobca v žalobe za žalovaného označil, a to bez ohľadu na to, či žalobca alebo žalovaný je nositeľom hmotnoprávnej povinnosti (t.j. či mu svedčí hmotnoprávna vecná aktívna alebo pasívna legitímácia). Podľa § 20 O.s.p. každý môže pred súdom samostatne konať (procesná spôsobilosť) v tom rozsahu, v akom má spôsobilosť vlastnými úkonmi nadobúdať práva a brať na seba povinnosti. Teda v takom rozsahu, v akom má spôsobilosť na právne úkony.

16. V preskúmvanej veci súdy nižších inšancií považovali za dôvod pre zastavenie konania nedostatok spôsobilosti byť účastníkom konania na strane žalovaného, ktorý vyvodili z tej skutočnosti, že Stály rozhodcovský súd pri IURO, z.z.p.o., so sídlom v Bratislave, Miletičova 7, nie je spôsobilou stranou sporu. Tento záver nebol správny. Odvolací súd dôsledne nerozlišoval medzi nedostatkom podmienky konania a vadou žaloby ako navzájom nezameniteľnými pojmami procesného práva, samostatne upravenými, ktoré majú odlišné dôsledky a s ktorými sa spája aj rozdielny postup súdu. Nedostatok podmienky konania nie je vadou žaloby z hľadiska jej správnosti či úplnosti a vada žaloby naopak nepredstavuje nedostatok podmienky konania. Nesprávnosť alebo neúplnosť označenia účastníka v žalobe je dôvodom pre postup podľa § 43 O.s.p. (por. uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 29. júna 2006 sp.zn. 4 Cdo 143/2006).

17. Z obsahu spisu v prejednávanej veci je zrejmé, že označenie žalovaného bolo nejasné, keď žalobkyňa za žalovaného označila síce Stály rozhodcovský súd (bez právnej subjektivity), avšak s dovetkom „pri IURO z.z.p.o., so sídlom Miletičova 7, 821 08 Bratislava“. IURO, z.z.p.o., so sídlom v Bratislave, Miletičova 7, IČO: 45 744 726, ktorý je zriaďovateľom Stáleho rozhodcovského súdu pri IURO z.z.p.o., so sídlom v Bratislave, Miletičova 7, je subjektom s procesnou spôsobilosťou. Je pravdou, že žalobkyňa v žalobe výslovne takto zriaďovateľa rozhodcovského súdu za účastníka sporu neoznačila. Uvedené vyvolávalo pochybnosti, či za účastníka sporu bol označený rozhodcovský súd alebo jeho zriaďovateľ. Bolo preto povinnosťou súdu prvej inšancie postupom podľa § 43 O.s.p. pokúsiť sa o odstránenie tejto

vady žaloby a až potom sa zaoberať otázkou existencie procesnej podmienky, a to spôsobilosti byť účastníkom konania na strane žalovaného. Súd prvej inštancie tak nepostupoval a zároveň nevyvodil náležitý záver z písomného podania žalobkyne, ktorým upresnila označenie žalovaného. Odvolací súd z uvedeného postupu súdu prvej inštancie nevyvodil zodpovedajúce procesné následky a neprihliadol ani na skutočnosť, že žalobkyňa aj v odvolaní vychádzala z už skôr upresneného označenia žalovaného.

18. Pokiaľ odvolací súd za vyššie popísanej procesnej situácie potvrdil uznesenie súdu prvej inštancie o zastavení konania, odňal žalobkyni svojím rozhodnutím možnosť konať pred súdom (§ 237 ods. 1 písm. f/ O.s.p.).

19. Výskyt niektorej z procesných vád uvedených v § 237 ods. 1 O.s.p. je vždy zo zákona dôvodom, ktorý zakladá prípustnosť dovolania proti rozhodnutiu vydanému v konaní touto vadou postihnutom. Zároveň je tiež dôvodom, pre ktorý musí dovolací súd napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu vždy zrušiť, pretože rozhodnutie vydané v takom konaní nemôže byť považované za správne. Najvyšší súd vzhľadom na to uznesenie odvolacieho súdu, ako aj rovnakou vadou konania postihnuté ním potvrdené uznesenie súdu prvej inštancie zrušil (§ 449 ods. 1 C.s.p.) a vec vrátil okresnému súdu na ďalšie konanie (§ 450 C.s.p.).

20. Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.